

Учитель _____

Урок № 1

Дата _____

Клас _____

Книжка в житті людини. Письменник – особливо обдарована людина, його праця над художнім твором. Розповідь про те, як «робиться книга». Сучасний читач і його роль у новому «житті» твору

Мета: ознайомити учнів з відомостями про рукописні книги часів Київської Русі, про автора «Повісті временних літ» Нестора Літописця; вчити їх розуміти роль книжки в житті людини, складність і особливість процесу творчості, місце у ньому уяви й фантазії митця, а також роль читача в «житті» художнього тексту; розвивати навички ведення діалогу, дискусії; удосконалювати навички аргументувати індивідуальні читацькі інтереси; виховувати шанобливе ставлення до книги, до освіти, повагу до письменницької праці.

Тип уроку: урок-прес-конференція.

Міжпредметні зв'язки: історія України, журналістика, художня культура, інформатика.

Обладнання: комп'ютер, медіа-проектор, виставка улюблених книг шестикласників, на партах роздруковані вислови про книгу – «Скарбничка мудрості» (для кожного учня), бейджі, офісний папір, двосторонній скотч, стікери, кольорові маркери.

Перебіг уроку

*Книги – морська глибин
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить.*

І. Франко

I. Організаційний момент

Учитель. Порівнювати птаха з мрією негоже –
Не той розмах і широчінь не та.
Крилата вище власного не може,
А мрія де захоче, там літа.

– Це рядки вірша подільського поета, нашого частого гостя, який завітав сьогодні до нас на урок. Привітайте Володимира Анатолійовича Захар'єва!

В.Захар'єв: Не соромтесь мріяти! Не підріжайте мріям власним крила!

II. Мотиваційний етап

Позитивна установка на роботу

Учитель. Вітаю вас із початком нового навчального року! За літо ви, мабуть, скучили за книгами! Чи читали? Справді? Потішили!

Я хочу відкрити вам маленьку таємницю. Влітку я мала час і провела серйозне дослідження, визначивши, хто у вашому класі найкращий, найталановитіший, найуспішніший і найперспективніший учень. Гадаю, вам теж цікаво це дізнатись? Зрозуміло, назвати цю людину вголос було б некоректно, тому я поклала її фотокартку всередину цієї шкатулки. Передавайте її по рядах, дивіться, але, будь ласка, не кажіть, кого побачили, домовились?

(У шкатулці невеличке дзеркало.)

Актуалізація суб'єктного досвіду

Учитель. Візьміть, будь ласка, до рук підручник. Роздивіть-

Розкрийте книгу. Роздивіться форзаци, зміст. Із яких розділів складається підручник? Чи знайомий вам хтось із авторів? Можливо, ви вже прочитали якийсь твір? Якщо ні, то попереду у вас багато приємних хвилин!

Прочитайте епіграф. Як ви розумієте слова Івана Франка? (Учні відповідають).

Перед кожним з вас на парті лежить аркуш із заголовком «Скарбничка мудрості», там ви прочитаєте вислови про книгу. Оберіть той, який вам найбільше сподобався, і обведіть його кольоровим маркером.

СКАРБНИЧКА МУДРОСТІ

«Люди перестають мислити, коли перестають читати». Д.Дідро

«Книги – діти розуму». Джонатан Свіфт

«Дім, в якому немає книг, подібний до тіла, позбутого душі». Цицерон

«...Дивною і ненатуральною здається людина, яка існує без книги». Т.Г.Шевченко

«Бібліотеки – це скарбниці всіх багатств людського духу». Г.Лейбніц

«Як музика не може прожити дня, щоб не взяти до рук музичного інструмента, не творити і не діставати від цього насолоди, – так людина не може обійтися без книжки». В.О. Сухомлинський

«Читайте! Нехай у вашому житті не буде жодного дня, коли б ви не прочитали хоча б сторінки з нової книги». К.Паустовський

«Людина, для якої книжка вже у дитинстві стала такою необхідною, як скрипка для музиканта, як пензель для художника, ніколи не відчуває себе обділеною, збіднілою і спустошеною». В. Сухомлинський

«Книга – казкова лампа, що дарує людині світло на далеких і темних дорогах життя»

«Читання – це віконце, через яке діти бачать, пізнають світ і самих себе». В. Сухомлинський

«Книги – кораблі думки, які плавають хвилями часу і несуть свій дорогоцінний вантаж від покоління до покоління». Ф. Бекон

III. Цілевизначення і планування

Оголошення вчителем теми і мети уроку

– Книга необхідна людині. Чи погоджуєтесь ви з цим твердженням? Чи, може, книги застаріли в епоху Інтернету, повальної комп'ютеризації та інформатизації? А читачі – вони такі, як раніше, чи теж змінюються?

І взагалі, як створюються книги? Чи кожна людина може бути письменником?

На всі ці та інші питання у вас є можливість почути відповіді з вуст справжнього письменника під час імпровізованої прес-конференції, яка розпочинається просто зараз! На бейджах напишіть власні ім'я і прізвище, а також часопис, кореспондентом якого ви хотіли б бути наступні півгодини.

Визначення власних цілей і узгодження їх із загальними.

Узгодження плану роботи.

IV. Опрацювання навчального матеріалу

Учитель. Всі люди (в ідеалі) володіють мовою, вміють писати. Але чи це означає, що кожна людина може бути письменником. Для мене письменник – людина неординарна, яка бачить світ не так, як інші. Але, можливо, я помиляюсь?

З дозволу Володимира Анатолійовича прочитаю його «Кредо»:

Життєва радість – в справжній боротьбі

За ідеали, честь, переконання,

За те, що знав достойних ворогів

Й піднявся вище власного захлання.

Скажіть, будь ласка, Володимире Анатолійовичу, завжди для вас радість – боротьба, діяльність? Ви можете бути щасливим у спокої, бездіяльності?

Прес-конференція

Перед тим, як поставити питання, учень представляється, називає видання, яке він нібито представляє.

Орієнтовні питання:

- Коли ви почали писати?
- Як ви зрозуміли, що ви письменник?
- Ви з дитинства знали, що будете письменником?
- Які книги ви любите читати?
- Який письменник був вашим улюбленим у дитинстві?
- Що важче писати: вірші чи прозові твори?
- Ви могли б не писати?
- Що для вас важливіше: писати самому чи читати твори інших авторів?
- Чи змінюються ваші літературні смаки?
- Кого ви вважаєте найкращим сучасним письменником?
- Коли ви пишете книгу, ви вигадуете чи опишете те, що було насправді?
- Ви і ваш ліричний герой ідентичні?
- Скільки вам потрібно часу, щоби написати оповідання? А вірш?
- Чому ви не пишете повісті чи романи?
- Коли автор щось вигадує – він обманує? Чи багато ви фантазуєте?
- Ви пишете для когось конкретно чи вам байдуже, хто читатиме ваші книги?
- Якби ви летіли в космос, яку б одну-єдину книгу взяли з собою?
- Як ви гадаєте, є різниця в ставленні до дійсності звичайної людини і письменника? А до літературного твору?
- Як ви ставитесь до заміни книг комп'ютерами, букрідерами та іншими гаджетами?

Учитель. Дуже цікаве запитання ви підняли. А якої ви, сучасна молодь, діти ХХІ століття, думки щодо проблеми: Інтернет чи книга? Чи є у вас свій погляд на гостру суспільну проблему витіснення книги Інтернетом і завзятої боротьби двох інформаційних гігантів? Яким джерелом найчастіше користуєтесь ви? Яким ви бачите майбутнє інформаційного простору?

Дискусія «Книги чи Інтернет?»

Метод «Порожнє крісло»

Ставлять два «крісла», до одного прикріплюють табличку «Книги», до іншого – «Інтернет». Всі бажаючі, по черзі, обирають «крісло», утворюючи дві групи. Починають дискусію, аргументуючи. У порожнє крісло може сісти кожен (1 раз по 1 хвилині), хто хоче висловитись. Право голосу мають лише ті, хто сидить у кріслі.

Після завершення дискусії учасники дякують одні одним, незважаючи на те, хто переміг у суперечці.

Учитель. Дякую всім учасникам дискусії!

Пропоную подивитись .

Перегляд відеофільму «Преподобний Нестор Літописець – лаврський чернець і автор «Повісті минулих літ»

Учитель проектує на екран відеофільм «Преподобний Нестор Літописець – лаврський чернець і автор «Повісті минулих літ» (джерело: <http://www.youtube.com>).

Запитання для учнів:

- У якому монастирі він жив?
- Яка головна книга у спадку Нестора-літописця?
- Яка користь від «вчення книжного»?
- Яку користь ми отримуємо від книг для душі?

Учитель. У кожного з нас є улюблена книга. Прорекламуйте її, будь ласка, так, щоби одразу схотілось побігти за нею до книгарні чи бібліотеки.

Метод «Реклама»

Учні беруть з виставки свої улюблені книги і рекламують їх. Інші однокласники, які хочуть прочитати цей твір, прикріплюють до полички, де розміщена книга, стікери зі своїми іменами.

Перемагає учень, реклама якого була найбільш дієвою, тобто чия книга набрала найбільше голосів.

В.А.Захар'єв нагороджує переможця, даруючи власну книгу.

V. Рефлексивно-оцінювальний етап

Робота в групах

Учні об'єднуються в групи по 4-5 осіб.

Завдання: за 2 хвилини згадати і записати, де можна «зустрітись» з літературою.

(Мається на увазі: літературні журнали, радіопередачі, телебачення, театр, книгарні, бібліотеки, інтернет та ін..).

Заключне слово письменника.

В.А. Захар'єв: Творчість, з філософської точки зору, є насамперед працею, завзятою, кропіткою і в той же час натхненною, що потребує оптимальної напруги усіх фізичних і духовних сил людини. Справжня творчість завжди дає суспільно корисний і значимий результат. У творчості розкривається багато психічних якостей людини, виражається зміст особистості. Діяльність людини в процесі творчості протікає на найвищому рівні.

Істотні моменти творчості – захопленість і спрямованість. Для такої людини творчість є сенсом життя. Захопленість підсилюється, якщо продукти творчості одержують всенародне визнання.

Стан натхнення – інша типова для творчості риса. Натхнення характеризується як високою продуктивністю, так і – величезним підйомом і напругою сил людини. Репін писав, що натхнення – це нагорода за каторжну працю. Творче завдання художником – майстром слова чи пензля, різця, – досягається через тривалі і наполегливі пошуки максимально виразної і змістовної форми.

Людина не може охарактеризувати самого процесу творчості, процесу формування образів уяви. Але ця особливість творчої уяви ще не говорить про те, що людина не усвідомлює того, що вона робить, на що спрямовані її творчі зусилля. Неусвідомленим є тільки протікання самого процесу, тому що увага людини цілком концентрується на об'єкті творчості.

Людина завжди контролює, оцінює творче рішення. Вона задоволена чи не задоволена досягнутими результатами, а по завершенні роботи – продуктом творчої діяльності. Не менш типово і те, що продукт творчості багато разів оцінюється і переоцінюється. Нерідко болісно і довго йде переосмислення цінностей, і здійснюються пошуки остаточного і найбільш змістовного вирішення творчого завдання. Тобто творчість – це важка праця, цілеспрямована діяльність, здійснювана завжди свідомо.

Це означає, дорогі діти, що кожний із вас може писати. Одним це даватиметься легко, іншим – важко, проте можливість є у кожного. І повірте: наполеглива праця творить чудеса!

Само- та взаємооцінювання роботи на уроці

